

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ – СУЧАСНІ ПІДХОДИ

Черчель В. Ю.

*доктор сільськогосподарських наук, професор,
академік НААН України,
гарант освітньо-наукової програми, в.о. директора,
ДУ Інститут зернових культур НААН України
м. Дніпро, Україна*

Маршалкіна Т. В.

*кандидат ветеринарних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник лабораторії координації наукових
досліджень та інтелектуальної власності,
ДУ Інститут зернових культур НААН України
м. Дніпро, Україна*

Підготовка докторів філософії (PhD) є ключовим чинником розвитку інноваційної економіки, формування людського капіталу та забезпечення конкурентоспроможності як окремої особистості, так і держави в цілому [1].

З часу масштабної реформи в 2016 році третього рівня вищої освіти в Україні, що цілком змінила підходи до підготовки науковців, питання якості PhD-програм є центральним у сфері вищої школи.

З огляду на глобалізаційні процеси, зростання пріоритету академічної доброчесності, швидку цифровізацію освітнього середовища, впровадження міждисциплінарних підходів та інтернаціоналізацію PhD-освіти, потреба у комплексному оновленні стратегій навчання та методик підтримки молодих науковців стрімко зростає.

Сучасний доктор філософії повинен бути не лише фахівцем із глибокими професійними знаннями, а гнучким дослідником, здатним працювати в міждисциплінарному полі, інтегрувати новітні технології у свою дослідницьку практику, сповідувати принципи академічної доброчесності, бути відкритим до міжнародної співпраці та практикувати самостійне, системне навчання впродовж усього життя.

Підвищення якості підготовки докторів філософії потребує сучасний підхід, методи і практики та міжнародний досвід.

Головна мета стандартів PhD-освіти в Україні і світі – забезпечення високої якості підготовки молодих науковців через гармонійне поєднання освітньої та дослідницької складових.

Згідно з чинними нормативними актами України, структура PhD-програми має включати чотири фундаментальні компоненти: глибинні знання зі спеціальності, оволодіння загальнонауковими/філософськими компетентностями, набуття універсальних навичок дослідника, а також формування мовних компетентностей [2]. Навчальні плани дозволяють формувати індивідуальні траєкторії і оптимально підбирати дисципліни за власними науковими інтересами аспірантів.

Також PhD-програми містять потужну дослідницьку складову: проведення оригінального дослідження, апробація результатів, підготовка фахових публікацій та дисертації для публічного захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

Постійний моніторинг та перегляд PhD-програм є основою їх динамічної відповідності ринку наукових кадрів і запитам суспільства. Активне залучення до розроблення й оновлення PhD-стандартів роботодавців, випускників та самих аспірантів підтримує актуальність і практичність освітньої пропозиції [3].

Наукове керівництво аспірантом тісно корелює з якістю його підготовки та включає погодження індивідуального плану навчання, консультування щодо теорії, методології, схеми дослідження, допомогу у публікаціях, контроль річних атестацій, участь у педагогічній практиці та підготовці аспіранта до захисту. Від наукового керівника також очікується постійне підвищення власної кваліфікації й впровадження сучасних менторських практик.

Інтернаціоналізація PhD-освіти є складовою сучасної аспірантури, що включає розвиток спільних PhD-програм, організацію міжнародних семінарів, стажувань, програм академічної мобільності, залучення провідних закордонних науковців до викладання і керівництва, участь аспірантів у грантових конкурсах, наукових конференціях, публікаціях у реферованих міжнародних журналах.

Через стійке нарощування цифрової інфраструктури, застосування цифрових технологій у підготовці докторів філософії охоплює використання навчальних платформ, систем електронного документообігу, інструментів антиплагіату, наукових баз даних, відкритих репозитаріїв для поширення результатів досліджень. Дистанційні освітні технології використовуються для проведення лекцій, семінарів, курсів, координації роботи дослідницьких груп, електронної атестації тощо [4].

Важливим шляхом підвищення якості підготовки докторів філософії є проходження акредитації освітньо-наукових програм Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та міжнародними акредитаційними агенціями. Якість PhD-програм оцінюється через критерії оцінки включають відповідність освітньо-наукової програми стандартам Міністерства освіти і науки України, наявність навчального, наукового і індивідуального плану, якості кадрового складу, організацію моніторингу, внутрішню систему забезпечення якості, інтеграцію

5. Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми/ Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року: /ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». К., 2020. 66 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-546-7-48>

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ, ЯКІ СПРЯМОВАНІ НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ¹

Чорномаз О. Б.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного права
та поліцейської діяльності ННІПФПКП,
Львівський державний університет внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Домашнє насильство є найпоширенішим видом гендерно зумовленого насильства. Україна стала 36-ю державою, яка ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (далі – Конвенція) [1]. Відповідно до вимог Конвенції Сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів згідно з національним законодавством для забезпечення існування належних механізмів здійснення ефективного співробітництва між усіма відповідними державними органами, у тому числі місцевими та регіональними органами влади, судовими органами, прокуратурою, правоохоронними органами, а також неурядовими організаціями та іншими відповідними організаціями й суб'єктами, для захисту й підтримки жертв і свідків усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, у тому числі шляхом звернення до загальних і спеціалізованих служб підтримки (Стаття 18 Конвенції) [1].

В Україні суб'єкти, уповноважені на вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, взаємодіють в межах механізмів, передбачених чинним законодавством на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях 28, с. 51].

¹ «Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні грантодавець не можуть нести за них відповідальність».